

KALLELSE TILL SKÄRGÅRDSRÅDET

Tid: Onsdag den 28 september 2016, kl 10:00 – 13:00
Plats: Kanholmsfjärden, Kommunhuset, Gustavsberg
Sallad serveras kl 13.00. De som önskar äta sallad var vänlig att OSA senast 26 september kl 12.00

Kallade

Vakant (L), ordf
Monica Pettersson (M) 1:e v ordf.
Kenneth Ehrnstedt (S) 2:e vice ordf.

Föreningar

Agneta Österman,
Björn Cederwall,
Rune Wikström
Stina Åbrandt
Sune Fogelström
Gunilla Söderqvist
Malcolm Dixelius
Christina Krook
Kerstin Öhman Moberg
Björn Carlsson
Göran Stenstrand
Ulla Larsson
Caroline Wedberg
Annika Hallengren
Catharina Almlöf
Göran Lagerström
Bonne Sundberg
Petter Lundgren
Olle Wallin
Ulrika Dackeby
Dan Lindblom

Kallade tjänstemän:

Patrik Stenberg

Kallade: Gunnar Friberg, Stockholms
läns landsting/ Waxholmsbolaget

Mellanskärgårdens intresseförening
Mellanskärgårdens intresseförening
Mellanskärgårdens intresseförening
Mellanskärgårdens företagarförening
Mellanskärgårdens intresseförening
Nämdö hembygdsförening
Nämdö hembygdsförening
Nämdö hembygdsförening
Nämdö Skärgårds intresseförening
Nämdö Skärgårds intresseförening
Runmarö intresseförening
Runmarö intresseförening
Sandhamnsområdets intresseförening
Sandhamnsområdets företagarförening
Sandhamns intresseförening
Stavsuddaskärgårdens intresseförening
Stavsuddaskärgårdens intresseförening
Svartsörådet
Svartsörådet
Harö-Hasselö Intresseförening
Harö-Hasselö Intresseförening

Sekreterare

Lena Liljeqvist

Saknar ni handlingar e-posta: lana.liljeqvist@varmdo.se, eller ring 08-570 482 22
Om ni önskar få ut delegations- och delgivningshandlingar var vänlig och maila mig!

Föredragningslista

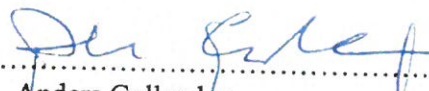
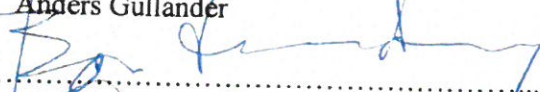
Nr.	Inledning	Föredragande
1.	Upprop	
2.	Godkännande av dagordning	
3.	Val av justerare	
4.	Gunnar Friberg från Stockholms läns landsting/ Waxholmsbolaget svarar på frågor	Gunnar Friberg
5.	Minnesanteckningar från tidigare möte, 26 maj 2016, bil 1.	
6.	Information från kommunen/RUFS	Patrik Stenberg
7.	Frågor från föreningarna: - Möjaskärgårdens företagarförening; Uppföljning av parkering på Möja- vem äger den? Toaletterna i Sollenkroka? - Stavsuddaskärgårdens Intresseförening, bil 2 - Sandhamns ek företagarförening, bil 3	
8.	Information från föreningarna	
9.	Övriga frågor	

Välkomna!

/Monica Pettersson
1 e v ordförande

Plats och tid	Kanholmsfjärden, Skogsbovägen 9-11, Gustavsberg, 2016-05-26 kl. 10.00-13.00
Dnr 2016KS/0163	
Kallade	Anders Gullander (L), ordf Kenneth Ehrnstedt (S), 2: v ordf
Föreningar	Rune Wikström, Mellanskärgårdens Intresseförening Stina Åbrandt, Möja Skärgårdens företagarförening Gunilla Söderqvist, Nämdö hembygdsförening Caroline Wedberg, Sandhamnsområdets intresseförening Karin Almlöf, Sandhamns företagarförening Bonne Sundberg, Stavsuddaskärgårdens intresseförening Olle Wallin, Svartsörådet Björn Lindskog, Harö-Hasselö Intresseförening
Tjänstemän	
Övriga inbjudna	Björn Ulfvin (M), ordf Värmdö Hamnar AB Kenneth Ehrnstedt (S), 2:e v ordf Värmdö Hamnar AB Elsebeth Bergqvist (S), Värmdö Hamnar AB Henri Tengvall, Bergs VA AB Peder Westerlund, pol sekreterare (M)
Utses att justera	Bonne Sundberg
Sekreterare	Lena Liljeqvist

Underskrifter

Ordförande	 Anders Gullander
Justerande	 Bonne Sundberg
Sekreterare	 Lena Liljeqvist

Minnesanteckningarna förvaras på Kansli- och utredningsavdelningen, Kommunhuset, Skogsbo.

Innehållsförteckning	
1.Ordförande hälsar samtliga välkomna till dagens möte	3
2.Dagordningen fastställs	3
3.Justering av minnesanteckningar	3
4.Minnesanteckningar från tidigare möte, 2016-03-16	3
5.Värmdö Hamnar AB	3
6.Vatten och avloppsprojekt på Möja	5
7.Information från föreningarna:	5
Punkter att följa upp:	6

1. Ordförande hälsar samtliga välkomna till dagens möte

Till dagens möte välkomnas besök av representanter från styrelsen för Värmdö Hamnar AB och Henri Tengvall från Bergs VA AB.

2. Dagordningen fastställs

3. Justering av minnesanteckningar

Till justering av minnesanteckningar utses Bonne Sundberg.

4. Minnesanteckningar från tidigare möte, 2016-03-16

Minnesanteckningar från tidigare möte godkänns och punkter från mötet besvaras:

- **Återkoppla den politiska diskussionen kring vatten på Sandhamn**
Vattenfrågan är inte bortglömd, frågan diskuteras på flera nivåer och ordförande är medveten om problemet.
Avsaltningsfrågan diskuteras men där ställs många olika krav.
Det kommer inte att utarbetas en policy för byggande av bryggor etc.
Detta kommer i stället att rymmas inom policy för föreningsbidrag. De ansökningar som kommit till kommunen kommer snart upp på Kommunstyrelsen
- **Avtalet om anläggande av tennisplan på Svartsö**
Inget nytt rapporteras om tennisplan på Svartsö.
- **Nord-sydlinjen**
Angöring av Sandhamn kom inte med i tidtabellern detta år i Nord-sydlinjen, men väntas komma upp nästa år. Försöket med linjen ska utvärderas efter tre år och därefter beslutas det om den ska bli permanent. En fråga ställdes om koppling Kapellskär- Åland.

5. Värmdö Hamnar AB

Hela styrelsen för Värmdö Hamnar AB var inbjuden till dagens möte men representeras på plats av ordförande Björn Ulfvin (M), 2:e v ordförande Kenneth Ehmstedt (S) och ledamot Elsebeth Bergqvist (S). Björn Ulfvin informerar om nuläget för Stavsnäs vinterhamn. Beslut om att ställa ut detaljplanen för Stavsnäs vinterhamn för granskning antogs den 18 maj i kommunstyrelsens planutskott. Nästa steg är att fastställa planen i planutskottet, kommunstyrelsen och senare i höst i kommunfullmäktige. Genomförandetiden beräknas till 15 år.

Många intressenter vill etablera sig i hamnen, bl a hantverkare, företag, muséer, båtföretag och affärer. En marina och bostäder ska byggas och ett parkeringshus ska byggas i grusgropen.

Andra projekt är en uppgradering av Kustbevakningens hamn, plan på att måla om Sjöfartsverkets hus i Sandhamn.

Ett aktuellt problem är att kunna lägga trafikutövarnas fartyg nattetid i Stavsnäs- som nuläget är får dessa båtar lägga till på Rindö. Ett temporärt bygglov för ponton har sökts.

Ett annat problem för hamnbolaget är två toalettömningsstationer som många är med och yttrar sig om, detta har medfört, att de ligger kvar i vinterhamnen och har inte kunnat placeras. Önskemål om snabbare tillstånd!

Ett snabbt agerande innan sommaren kommer, är också parkeringen i Sollenkroka som inte utnyttjas. Dessutom finns önskemål om Y-bommar och parkeringsbevis för de som inte är skärgårdsbor.

En fråga om Värmdö Hamnar har haft dialog med Sjöfartsverket om gamla telegrafberget ställdes? Svaret är nej.

Synpunkter framförs att Harö båttaxi som livnär sig på att köra båttaxi, inte kan ligga vid en flytponton – framför allt inte när det blåser. Har en konsekvensutredning gjorts?

Ordförande Björn Ulfvin upplyser om att det finns pontonbryggor som klarar det, exempel gavs i Nynäshamn och i Fisksätra, Nacka.

Utredningar om hamnen och planarbetet finns på kommunens hemsida, men inte det som rör det affärsmässiga.

Höjden på kajen vs pontonbrygga tas upp om hur det går att lösa. Kritik framförs att Stavnäs hamn är ett blåshål, framför allt på hösten och vintern, och att ingen vill åka in dit för att ta sig vidare in till

Gustavsberg för att handla- det kan man göra i skärgården!

Det framförs att hamnen är den enda replipunkten och den ska tjäna både för godstrafik/Waxholmsbolaget/taxibåtar/fritidsbåtar/privatbåtar.

Kajerna är en kommunal angelägenhet och bör vara allmän platsmark (vit markerad) på detaljplanen. Det är en viktig fråga och man får lösa det genom avtal mellan VBAB och kommunen, enligt ordförande Anders Gullander.

Tanken är att sälja byggrätter för att finansiera hamnen, enligt ordförande Björn Ulfvin.

Det är viktigt att det skyltas upp var gods får ställas och inte som nu bli bortforslat vilket har hänt flera gånger och som sedan får lösas ut för höga belopp. Enligt ordförande Björn Ulfvin är en analys gjord på gods och kajen. Björn Ulfvin påtalar att kajen ska tillgodose godstransport ut i skärgården och påtalar att ingen vet hur det ser ut om 15 år och hur stort kajutrymme som behövs då. Dessutom framförs kritik att Värmdö Hamnar säger nej till obokat gods. Detta returneras tillbaka trots att det är märkt med godsmottagare.

Ordförande Anders Gullander refererar till kommande RUFS, där replipunkter tas upp, även NOD som Dalarö är, och det anser ordförande att även Stavnäs borde vara!

Kenneth Ehrnstedt läser upp hur ägardirektiven lyder för Värmdö Hamnar AB och menar att logistikfrågor måste beaktas och att det måste fungera.

Framtidsvisionen för hamnen önskas få med i minnesanteckningarna- Bil. 1.

6. Vatten och avloppsprojekt på Möja

Henri Tengvall informerar om det projekt som han har startat på Möja och som i dag har 120 fastigheter anslutna. Bil 2.

7. Information från föreningarna:

- **Svartsö**
Ö-rätt har fått kontrakt med Waxholmsbolaget.
Bostadsfrågan angelägen om befolkningen ska kunna växa.
- **Möja**
 - Nord-sydlinjen går nu på östra sidan och angör fler bryggor!
 - Bredbandsutbyggnaden önskar kommunal borgen. Jämför Möja hallen som fick kommunal borgen.
Ordförande och 2:e vice ordförande hänvisar till att det blev för dyrt för kommunen.
 - En fråga om vem som har rätt att bötfälla bilar i nedre Möjaström?
Ordförande tar med sig frågan.
 - Inventering av sporthallar i kommunen redovisas i en rapport. Där det konstateras att det inte finns några i skärgården!
- **Nämdö**
Läkarbåten angör Sand varannan dag – om bara en person bokat båten så kommer den inte! Om de har plats får inte komma in även om man inte har bokat tid!
- **Harö**
 - Bredbandsfrågan står högt på önskelistan. Besked önskas!
 - I dagsläget är 22 stycken fastboende. Hur tas man omhand om man är boende på ön, och om ön inte kallas "kärnö"?
 - Mataffären är såld till ny aktiv och intresserad ägare!
- **Stavsudda**
 - Ekerothska båthuset är rivet.
 - Ny bystuga eftersökes
 - Bryggor; önskemål om att någon kan och vill släppa till en potonbrygga. Problem då all mark är privatägd.
- **Sandhamn**
 - "Flaskhål" i Stavsnäs då Sandhamn hade dubbellt så mycket gods än de andra öarna. Godshanteringen är viktig!
 - Pipeline då kommunen grävde av vägen och transporter inte kunde ta sig fram. Önskemål att kommunen informerar i förhand om vad som ska göras! Ordförande tar med sig frågan.

Punkter att följa upp:

- Snabbare handläggning om tillstånd för toalettömningsstationer
- Parkeringsplatser i Sollenkroka som inte utnyttjas
- Vem äger marken i nedre Möjaström (rätt att bötfälla)?
- Information från kommunen när projekt/byggnationer planeras på öarna!
- Kommunal borgen bredbandutbyggnad.
- Bredbandssamordning.
- Skolan på Svartsö, Svartsörådet önskar dialog (Kvar från föregående möte)
- Kommunal IT samordnare.(Kvar från föregående möte)

Ordförande tackar för dagens möte och önskar alla en trevlig sommar och på återseende den 29 september!

Skärgårdsrådet 26/5 2016

Bakgrund

- Sedan 2004 har planeringen för en VA lösning i Berg pågått, en förening bildades, Lova bidrag tilldelades, konsulter anlätades men tillslut (2012) lades projektet ned för att det blev för dyrt.
- I aug 2013 fick Möja besök av dåvarande miljöminister samt Landshövdingen Chris Heister och då togs frågan återigen upp
- Kort därefter bildades BVA (Bergs VA AB), 30 fastigheter beslöt att ansluta sig och planer utarbetades för ett VA-verk för 60 fastigheter, Löka tillkom under våren och nu har vi ett VA för 120 fastigheter klart och inkopplat.

BVA - Utmaningar - Lösningar

- Varför BVA i aktiebolagsform? Därför en liten aktiv styrelse (som också lånade in likviditet) snabbt kunde fatta beslut och föra projektet framåt.
- Att gräva, borra, anlägga och samtidigt uppfylla krav från myndigheter och ta hänsyn till olika markägare kräver god planering och om många måste dela alla beslut går det långsamt.
- Utmaningar;
 - Borra 130m i berg ut i havet för att ta upp saltvatten
 - Dimensionera en anläggning som startar med 30 och nu är 120
 - Gräva, borra eller spränga för att få ledningar frostfritt. Alternativt använda isolerlådor eller Isoterm
 - Välja rätt huvudleverantörer för avsättning, avloppsrening, pumpar och borrhinar
 - Lösa ledningsdragningen i en by med otydliga gränser och många viljor
 - Klara likviditeten som lösts med att dom som betalade i förskott fick rabatt
- Många lösningar har skett med samarbete, Vattenfall och Bredband har grävt med BVA, Möjas grävare har samarbetat, fastighetsägarna har jämkat och när en skrivit på Markupplåtelseavtal så har andra gjort det

INTE BARA ATT GRÄVA

- Mycket arbete syns inte, mjukvaran är viktig
 - En bra styrelse och projektledning är A&O
 - Många avtal, (mark, anslutning osv.) kräver en advokat
 - Mycket pengar kräver likviditetsplanering och bra redovisning
 - En hemsida behövs för information
 - En databas behövs för fakturering av anslutningsavgifter och driftskostnader
 - Larmfunktioner till ledning och driftspersonal behövs
 - Kartmaterial med GPS koordinater behövs för hitta ledningsnätet om 5 år
 - Driftsjournaler, vattenprover, egen kontroll program

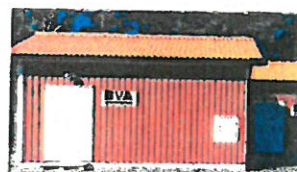
Projektdelar

- Planeringsfas, möten/avtal fastighetsägare, beslut och upphandling VA verk, grävning och bygge (samt transporter med båt)
 - Legalfas med alla avtal, bokföringsfas, datafas
- Start grävning och bygga VA-verk samt borrning i berg för upptagning av vatten från Bergbofjärden
- Stamledningsgrävning, inköp material (ledningar, kopplingar) samt provtryckning
- BVAs arbete klart vid fastighetsgräns.
- Arbete på fastighet,
 - BVA har hjälpt till med samordning, gräv, VVS, EI
 - nedgrävning av pumpbrunn
 - Anslutning avlopp och vatten
 - Inkoppling vattenmätare och larm
 - Anslutning el

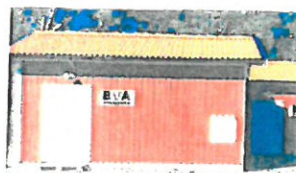
Avsaltningsanläggning ENWA

- Två x 35cbm och två x 6cbm, totalt 82cbm kapacitet/dygn
 - Vintertid räcker 8-12 cbm, påsk storhelg behövs 20-25 och sommar kanske 70cbm
- Vattentank 25cbm
- UV strålning ger bakteriefritt vatten, klordosering håller ledningarna rena och pH justering sänker sjövattnet från 9,5-10 till 8-8,5
- Anläggningen kan byggas ut

Avloppsanläggning EMENDO

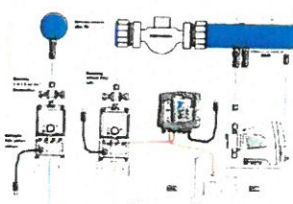
- BVA verk 88cbm kapacitet/dygn,
- Mekanisk, Biologisk och Kemisk rening
- Emendo har verk från ca 50pe till 4000pe, BVA max ca 800pe
- BVA renar koncentrerat avloppsvatten (inget inläckage) med 98-99% för Fosfor och BOD, vilket uppfyller Värmdö kommuns krav på BOD 10 Fosfor 0,3

BVA
www.bergste.se

Klor och pH justering av vatten

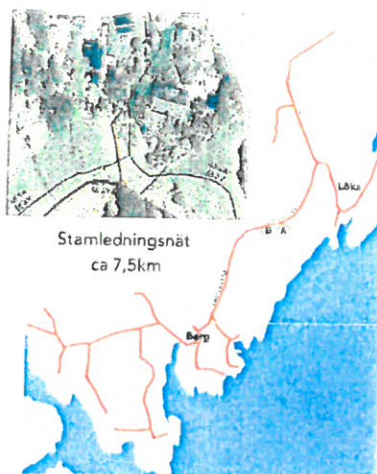
- Klor behövs när ett ledningsnät tidvis står stilla, kloreten tar bort "slemmet" i ledningarna. Jordbakterier längst ut i nätet var före klorering 5000, *godkänt med anmärkning*, nu är det 10.
- Allt vatten UV strålas vilket tar bort bakterier
- pH som från sjövattnet ligger på ca 9,5-10 justeras ned till ca 8-8,5

BVA
www.bergste.se

Ledningsnät - Kartmaterial

- 7,5km ledningsnät, det mesta grävt men mycket borrarat med hjälp av Styrud och samlagt med Vattenfall och Bredband
- GPS kartor
 - Ledningsnät/dimension
 - Vattenavstängning
 - Backventiler
 - Vattenintag och utflöde i Bergbo-fjärden

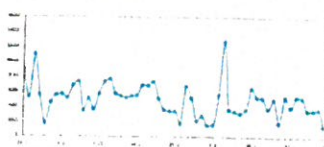

BVA
www.bergbo.se

Data, Larm, Hemsida och Adm

- Anläggningen är kopplad till nätet
- Alla flöden registreras
- Larm (A&B) skickas SMS/Mail till driftsansvariga och ledningen
- På hemsidan finns vattenprover
- Registrering av vattenförbrukning
- Kontakt, karta och inloggning
- Inloggad på BVA finns kontakter, fastigheter, fakturor och artiklar
- En faktureringsrutin finns för anslutningsavgift samt driftskostnader

Inkommande avloppsföde
Inkommande avloppsföde i liter

BVA
www.bergbo.se

BVA inote 25/3

Kallelse till möte

Langfredagen 25/3 2016 kl 14.30-16.30

Plats: Mötesrummet

Ämnen: 1. Vatten och avlopp, 2. Vatten och avlopp, 3. Vatten och avlopp, 4. Vatten och avlopp, 5. Vatten och avlopp, 6. Vatten och avlopp, 7. Vatten och avlopp, 8. Vatten och avlopp, 9. Vatten och avlopp, 10. Vatten och avlopp

Med vänlig hälsning

BVA

www.bergbo.se

BVA

www.bergbo.se

BVA
www.bergbo.se

Från projektfas till driftsfas

- Projekteringsfasen har letts av en styrelse, tillika aktieägare samt medfinansiärer
- I juni startar driftsfasen och bolaget får 120 aktieägare, en röst för varje fastighet
- En ny styrelse utses på en extra stämma i maj, nuvarande styrelsen föreslår att två nya medlemmar tillsätts samt 2-3 suppleanter
- Driften formaliseras med en Driftschef och 2-3 driftspersonal som vidareutbildas
- För nya projekt (anslutning nya fastigheter/områden) tillsätter styrelsen en projektansvarig

BVA
www.bergviva.se

Sammanfattning

- All grävning innebär oförutsedda problem som kräver snabba lösningar, när förare och stora maskiner står stilla. Att "köpa sig fri" kostar 50% extra
- Det krävs ca 30% av projektet i likviditet (vid start)
- Liten stark beslutsfattande Styrelse/ledning och mycket information är viktigt
- Samarbete med andra ledningsägare som Bredband och Vattenfall gör ekonomin bättre

BVA
www.bergviva.se

Småbåthamnar - Central Baltic

- Ökar antalet båtplatser – flytbryggor
- Bättre IT-kapacitet och -lösningar (infokiosker, betalningsmöjligheter, bokning, angöring, väderprognoser, webbkameror, mm)
- Förbättrade/nya servicebyggnader (miljövänliga lösningar)
- Förbättringar på befintliga pirer (säkerhet, belysning, bränsle)
- Vistelsevänliga områden i hamnen
- Säkerhet och sjöräddning, träning av frivilliga
- Gemensam marknadsföring och synlighet

ÖÖÖ

Förslag småbåtshamnar Värmdö

- Värmdö kommun ser gärna att fler öar är med
- Viktigt är att nya öar kan sköta administrationen och att inte bidragen styr beslut att vara med eller inte
- Fastlands hamnar passar inte ihop med Ö-satsning
- Kontakt Henri 0702 108 104 henri.tengvall@o-markt.se
 - Hamnmöte Möjahallen 4/6 kl 10.00

ÖFÖÖ

Lena Liljeqvist

(7) / Bil. 2

Från: Göran Lagerström <goran@lagerstrom.se>
Skickat: den 16 september 2016 15:14
Till: Lena Liljeqvist
Kopia: Bonne Sundberg; Sune Fogelström; Uffe Westerberg; Börje Caesar
Ämne: Re: Frågor till Skärgårdsrådet den 28 september?

Uppföljningsflagga: Flag for follow up
Flagga: Har meddelandeflagga

hej lena,

fråga från Stavsuddaskärgårdens Intresseförening:

Hur ser kommunens policies/ambitioner ut när det gäller att bistå ideella föreningar med ekonomiskt stöd, administrativt stöd eller borgen för allmännyttiga investeringar i infrastrukturella eller naturvårdande projekt av typen bredbandsutbyggnad, trafikbryggor, skogs- och ängsvård och sockenstugor?

hälsningar
göran lagerström

15 sep. 2016 kl. 16:04 skrev Lena Liljeqvist <Lena.Liljeqvist@varmdo.se>:

Hej!
Nu är det snart dags för höstens första Skärgårdsråd!
Om ni har något som ni önskar att ta upp var vänliga och skicka dem till mig senast den 20 september!

Vänliga hälsningar,

Lena Liljeqvist
Nämndsekreterare/Registrator
Kultur- och fritidsnämnden samt
Näringslivsnämnden
Sekreterare i Skärgårdsrådet,
Kommunala Pensionärsrådet,
Rådet för funktionshinderfrågor,
Konsthallsrådet för Gustavsbergs Konsthall
Sekreterare i Överenskommelsen

Sektorn för administration, ledning och service
lena.liljeqvist@varmdo.se
08-570 482 22

Lena Liljeqvist

7 / Bil. 3

Från: Annika Hallengren <hallengrenannika@gmail.com>
Skickat: den 20 september 2016 15:39
Till: Lena Liljeqvist; Karin Almlöf; Monica Pettersson; Anders Gullander
Ämne: Re: Frågor till Skärgårdsrådet den 28 september?

Hej,

Från Sandhamns företagarförening har vi följande frågor som vi önskar tas upp på skärgårdsrådet:

Vad har kommunen gjort sen sist för att lösa eller minska vatten-krisen på Sandhamn? Hur har förbrukningen sett ut nu i sommar?

Waxholmsbolaget

Vi behöver hjälp av kommunen för att påverka så att vi kan få till en tidtabell som bättre fyller de bofastas behov. Det är t.ex. inte vettigt att behöva sova borta flera nätter i veckan för att kunna delta i något mellan 9-17 i Stockholm.
Samt en bas-tabell som gäller året runt.

Pendelbåtplatser för öbor i Stavsås.

Vad planerar kommunen att svara när det gäller skärgården på Rufs 2050 som är på remiss nu?

Med vänlig hälsning
Annika Hallengren
Sandhamns ek företagarförening

Den 15 september 2016 16:04 skrev Lena Liljeqvist <Lena.Liljeqvist@varmdo.se>:

Hej!

Nu är det snart dags för höstens första Skärgårdsråd!

Om ni har något som ni önskar att ta upp var vänliga och skicka dem till

mig senast den 20 september!

Vänliga hälsningar,

Lena Liljeqvist

Nämndsekreterare/Registrator

Kultur- och fritidsnämnden samt

Näringslivsnämnden

Sekreterare i SkärgårdsRådet,

Kommunala PensionärsRådet,

Rådet för funktionshinderfrågor,